

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לב"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק דלוי"י מליובאוויטש
וציקלדי"ה נבנים הי"ע

קיימות • איגרות • פני חסידות לדריש • הלכות, מדרשים ופעילות • ניעוץ • יפני

תרחצ

ערב שבת־קודש

פרשת מקץ

כ"ז בכסלו ה'תשס"ח



יוצא־לאור על־ידי

מכון ליובאוויטש שעל־יד

צעירי־אגודת־חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ז בכסלו ה'תשס"ח – ה' בטבת ה'תשס"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ז בכסלו	הליבית הבחירה פרק ב-ד.	הלי מעשה הקרבנות פרק ג.	מליית עט. פ.
ש"ק	כ"ח בכסלו	פרק ה-ז.	פרק יד.	מייע כא.
א'	כ"ט בכסלו	פרק ח. הלי כלי המקדש והעובדים בו.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק טו.	מייע כב. מליית סז. מייע לה. מליית פג. פד.
ב'	א' בטבת	פרק ג-ה.	פרק טז.	מליית פה. פב. מייע לד. מליית פו.
ג'	ב' בטבת	פרק ו-ח.	פרק יז.	מייע כג. מליית עב. מייע לב. לו.
ד'	ג' בטבת	פרק ט-י. הלי ביאת המקדש.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יח.	מייע לג. מליית פח. פז. עג. קסג. קסד.
ה'	ד' בטבת	פרק ב-ד.	פרק יט.	מליית סח. קסה. מייע לא. מליית עז. עח.
ו'	ה' בטבת	פרק ה-ז.	הלי תמידין ומוספין.. בפרקים אלו. פרק א.	מליית עה. עו. מייע כד. מליית סט. ע. עא.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							120 ד' הזריחה	72 ד' לפני הזריחה	
5.02	4.35.8	12.01	11.31	8.57	6.33	5.32	5.10	4.22	ו', כ"ז בכסלו
5.02	4.35.9	12.02	11.32	8.58	6.34	5.33	5.11	4.22	ש"ק, כ"ח בכסלו
5.02	4.36.0	12.02	11.32	8.58	6.35	5.34	5.11	4.23	א', כ"ט בכסלו
5.03	4.36.2	12.03	11.33	8.59	6.35	5.35	5.12	4.24	ב', א' בטבת
5.03	4.36.3	12.03	11.33	9.00	6.36	5.35	5.13	4.24	ג', ב' בטבת
5.03	4.36.5	12.04	11.34	9.00	6.37	5.36	5.13	4.25	ד', ג' בטבת
5.03	4.36.8	12.04	11.34	9.01	6.37	5.37	5.14	4.26	ה', ד' בטבת
5.04	4.37.0	12.05	11.35	9.01	6.38	5.37	5.15	4.26	ו', ה' בטבת

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
5:18	4:18	5:15	4:14	5:16	4:14	5:14	4:03	5:18	4:18
5:19	4:01	5:17	4:15	5:18	4:15	5:16	4:04	5:19	4:19

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il אינטרנט: ISSN 0793-7474 דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

ניצחיות נרות חנוכה באה מקיום המצוות במסירות-נפש

מדוע מצוות נרות חנוכה מקויימת על-ידי כל ישראל למהדרין מן המהדרין דווקא? • ומדוע התייחד נס החנוכה בשמן, ולא בקרבנות המאפיינים יותר את בית המקדש? • התנגדות היוונים עוררה את מסירות הנפש, שגרמה לנס השמן שלמעלה מן הטבע לגמרי • כך לגבי החסידות: ההתנגדות והחושך מעוררים את גילוי פנימיות התורה והפצתה למעלה מחשבונות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

כ"מהדרין מן המהדרין"⁴.

ושני חילוקים אלו, שבהם חלוק חנוכה משאר המצוות, הם (לא בנוגע למצווה "להורות ולהלל" שנתקנה בגלל ניצוח המלחמה, כפי שאומרים בנוסח "על הנסים", אלא) דווקא במצוות הדלקת הנרות, שנתקנה בגלל הנס שהיה בפך השמן.

וצריך להבין טעם הדבר שמצוות הדלקת נר חנוכה חלוקה מכל שאר המצוות.

ועוד צריך ביאור בנוגע לסיבת מצוות הדלקת הנרות - הנס שהיה בפך השמן:

לכאורה, הרי עיקר ענינו של בית המקדש - כללות ההמשכה של "ושכנתי בתוכם"⁵ - תלוי בעיקר (לא בהדלקת הנרות, אלא) בעבודת הקרבנות, ובפרט בהקרבת התמידין, ש"תמיד של שחר מכפר על עבירות שבליילה ושל בין הערביים מכפר על עבירות שנעשו ביום"⁶.

א. במצות חנוכה מצינו עניין מיוחד שאינו בשאר המצוות - בנוגע לעניין ההידור¹:

(א) בכל שאר המצוות ישנה המצווה עצמה, וישנו גם הידור מצווה, ובהידור מצווה גופא ישנם כמה וכמה דרגות, כראייתא בגמרא² "הידור מצווה עד שלישי וכו'", אבל הכול נכלל בגדר "הידור", ולא מצינו הידור מן ההידור; ואילו במצוות נר חנוכה ישנו (מלבד עניין ההידור) גם עניין "מהדרין מן המהדרין"³.

(ב) בכל שאר המצוות, מקיימים רוב בני ישראל את המצווה בלבד, ללא ההידור, ורק מיעוט מקיימים גם את ההידור, וגם הם (מלבד יחידים סגולה) אינם מקיימים את כל ההידורים; ואילו במצוות נר חנוכה - נהגו כל ישראל לנהוג

(4) רמ"א או"ח סתרע"א ס"ב.

(5) תרומה כה, ח.

(6) במדב"ר פכ"א, כא. וש"נ. הובא בתניא אגה"ת פי"א. וראה

ב"מ"מ, הגהות והערות קצרות" לשם (ע' פב). וש"נ.

(1) בהבא לקמן - ראה גם שיחת נר ה' דחנוכה תשי"ג בתחלתה (תו"מ ח"ז ע' 241 ואילך). וש"נ. מכתב ימי חנוכה שנה זו (אג"ק ח"כ ס"ע צ ואילך).

(2) ב"ק ט, ריש ע"ב.

(3) שבת כא, ב.



ג. וזהו גם הטעם שהנס כדי להראות חיבתן של ישראל היה בפך השמן דווקא, ולא בשאר העניינים:

כללות עניין המנורה הוא - כמאמר רז"ל¹¹ "וכי לאורה הוא צריך . . אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל", ולכן, גם הנס להראות חיבתן של ישראל היה בעניין המנורה דווקא.

ומצד זה נקבע הדין בנר חנוכה ש"מצווה להניחה על פתח ביתו מבחוץ"¹², היינו, שמפרסמים גם בחוץ את הוראת חיבתן של ישראל, דוגמת נרות המקדש שעניינם הוא "עדות לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל".

ד. והנה, הטעם שנעשה נס מיוחד כדי להראות חיבתם של ישראל (כנ"ל), הוא, כיון שישראל עוררו וגילו ("ארויסגערופן") ענין זה, על-ידי עבודת המסירות נפש.

ובהקדמה:

בנוגע לגזירת היוונים - "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך"¹² - ידוע¹³ הפירוש, שלא הפריע להם עצם עניין לימוד התורה וקיום המצוות, אלא "תורתך" ו"חוקי רצונך": לימוד התורה מצד העניין של "היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים"¹⁴ - לא הפריע להם, אלא רצונם היה "להשכיחם תורתך" - להשכיח מישראל שהתורה היא תורתו של הקב"ה; וכן בנוגע לקיום המצוות - הסכימו שישראל יקיימו את המצוות כיון שהשכל מחייבם, ורצונם היה "להעבירם מחוקי רצונך" - למנוע מישראל לקיים את המצוות מצד היותם מצוותיו של הקב"ה.

והנה, כשם שבנוגע ללימוד התורה, הרי בחיצוניות ובפועל לא ניכר חילוק בין הלומד תורה מצד השכל שבה ובין הלומד תורה מצד האלקות שבתורה, שהרי זהו עניין שכלב, הידוע רק להקב"ה ולו עצמו, ואינו ניכר מבחוץ - כן הוא גם בקיום המצוות, שבחיצוניות לא ניכר החילוק

ואם כן, גם אם היה צורך בנס מיוחד שיהיה בבית המקדש (מלבד נס ניצוח המלחמה) - היה יכול נס זה להיות בשאר עניני בית המקדש, ואדרבה - לכאורה היה ראוי יותר שהנס יהיה בעניין הקרבנות (שבהם תלוי עיקר עניין בית המקדש), ולא בעניין פך השמן?

ב. והביאור בזה - בהקדמת הקושיא הידועה:¹⁵ מדוע הוצרכו לנס פך השמן, הרי על-פי דין "טומאה דחוויה בציבור"¹⁶, ואם כן, היו יכולים להדליק את המנורה בשמן טמא?

ואחד התירושים בזה¹⁷ - שהנס היה להראות חיבתם של ישראל. כלומר: אף שהיו יוצאים ידי חובת המצווה גם בהדלקת שמן טמא, מכל מקום, כדי להראות חיבתם של ישראל, עשה הקב"ה נס ושידד מערכות הטבע, כדי שיוכלו ישראל לקיים את המצווה בהידור.

וזהו הטעם לכך שבמצווה זו נהגו כל ישראל לקיימה עם ההידור שבה - מכיון שכל הנס היה להראות חיבתם של ישראל, כדי שיוכלו לקיים את המצווה בהידור, לכן גם המצווה שנקבעה על-ידי נס זה, נהגו כל ישראל לקיימה בהידור.

וזהו גם כן הטעם שבמצווה זו ישנו הן הידור והן הידור מן ההידור - כי גם בנס פך השמן היו שני נסים, שכנגדם הוא ההידור וההידור מן ההידור:

הנס הא' - "מצאו . . פך אחד של שמן³" (טהור) - היה כדי שיוכלו ישראל לקיים את מצוות הדלקת נרות המקדש בטהרה, שזהו עניין של הידור, שהרי על-פי דין "טומאה דחוויה בציבור" (כנ"ל);

ואילו הנס הב' - "והדליקו ממנו שמונה ימים" - הוא כמו הידור נוסף, שהרי גם לולא נס זה היו יכולים להדליק בשמן טהור גופא באופן אחר, ובגלל זה נקבע המנהג לקיים מצוות נר חנוכה באופן של הידור מן ההידור¹⁰.

(7) ראה שיחת ש"פ וישב סי"ב (תורת מנחם-התוועדות) 'התשכ"א ח"א ע' 278). וש"נ.

(8) פסחים עז, א. עט, א. וש"נ.

(9) פנ"י שבת שם. שו"ת ח"צ ספ"ז. - הובאו בגליוני הש"ס (להר"י ענגל) לשבת שם.

(10) ראה בית הלוי עה"ת עניני חנוכה (סוף ספר בראשית) ד"ה והמהדרין מן המהדרין.

(11) שבת כב, ב. וש"נ.

(12) נוסח "ועל הנסים".

(13) ראה לק"ש חל"ה ע' 174. וש"נ.

(14) ואתחנן ד, ו.



שמע מרבו ריבוי עניינים בטעמיהם, טעמים טובים וחזקים כו', ביכולתו לסמוך עליו גם בעניין פרטי זה, אף שאותו אינו מבין.

ובנרדן דידן: כיון שהוא עצמו מכיר בגדלות שכל התורה, ש"היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים", ורואה שכל המצוות שמסר לנו משה מפי הגבורה נאמרו בטוב טעם ודעת - הרי אף שטעמי החוקים לא נתגלו לנו, הנה ביודעו שגם החוקים יש להם

בין המקיים מצוות מצד היותם "חוקי רצונך" ובין המקיים מצד השכל, שהרי גם מי שמקיים את המצוות מצד השכל, מקיים את כל המצוות, גם את ה"חוקים", אף שאינם מובנים בשכל. וטעם הדבר:

עניין החוקים הוא - לא שאין בהם טעם כלל, אלא שהטעם שבהם הוא למעלה משכלנו; אנו אין ביכולתנו להשיג את טעם החוקים, אבל טעם - יש

מצד הקבלת עול של העבד הרי הוא משתדל גם להדר בעבודתו ולעשותה בתכלית ההידור . . מצד תכלית הביטול שלו, שכל מציאותו היא מציאות האדון

טעם, ומשה רבינו, "מבחר מין האנושי"¹⁸, אכן משיג את טעמם, מוכן ופשוט, שביכולתו לסמוך על משה רבינו.

ונמצא, שבחיצוניות אין נפקא-מינה אם האדם מקיים את המצוות מצד השכל, או שהוא מקיים מצד קבלת-עול.

ואף-על-פי-כן, תובעים מכל אחד ואחד מישראל שיקיים את המצוות - לא רק את ה"חוקים", אלא גם את ה"עדות" וה"משפטים" - לא מצד השכל, אלא מצד קבלת עול מלכות שמים, "חוקה חקקתי גזירה גזרתי"¹⁹.

ועל עניין זה נלחמו היוונים - "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך": הם הסכימו ללימוד התורה וקיום המצוות, אבל תביעתם היתה שיעשו זאת מצד השכל ולא מצד קבלת עול.

ועניין זה עורר בישראל את תנועת המסירות נפש - ללמוד תורה ולקיים המצוות מצד קבלת עול שלמעלה מטעם ודעת, שעניין זה הוא מצד עצם הנשמה, בחינת יחידה, שהיא "חבוקה ודבוקה בך"²⁰, למעלה מהשכל.

להם.

וראיה לדבר - מפרה אדומה, שהוא עניין היותר גדול בחוקים, שלכן "השטן ואומות העולם מונין את ישראל"¹⁵, ואף-על-פי-כן יש לה טעם, וכדמוכה מדברי שלמה המלך¹⁶ "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" (ולא "אמרתי אחכמה" ואחר כך ראה שאינו עניין של שכל כלל). כלומר, שטעם ושכל יש כאן, אלא שטעם זה הוא למעלה משכלו וחכמתו של שלמה, "רחוקה ממני". וכן מצינו בפירושו שהקב"ה אמר למשה "לך אני מגלה טעם פרה"¹⁷. ונמצא, שיש למצווה זו טעם, אלא שזהו טעם שלמעלה מהשגתנו.

וכיון שגם החוקים יש להם טעם - הרי גם מי שכללות הגישה שלו לקיום המצוות היא מצד השכל בלבד, צריך לקיים גם את החוקים.

והמשל לזה - מרב המלמד תלמיד קטן, ומדריכו כיצד עליו להתנהג בכל ענייניו, הנה גם כשהרב מורה לתלמידו הנהגה מסוימת שאין ביכולתו להסביר לו את טעמה מצד קוטן השגתו של התלמיד, הרי אם התלמיד הוא בר-שכל, עליו להבין, שמאחר שכבר

18 ראה פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ' חלק היסוד השביעי.
19 במדב"ר שם, א.
20 נוסח הושענות ליום ג' דחה"ס.

15 פרש"י ר"פ חוקת.
16 קהלת ז, כג. וראה במדב"ר פי"ט, ג.
17 במדב"ר שם, ו.



ו. והנה, אף שבהתחלת העניין היתה גזירת היוונים רק לבטל את עניין הקבלת עול, אבל לא בנוגע לפועל (שהרי בפועל ממש אין לכאורה שום חילוק בין קיום המצוות מצד קבלת עול לקיומם מצד השכל, כנ"ל ס"ד), מכל מקום, בסופו של דבר נמשכה מזה גזירה על כללות העניין של תורה ומצוות, עד לגזירה של "כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק (ח"ו) באלקיישראל"²⁵, ועד שהעלו חזיר על גבי המזבח²⁶.

וטעם הדבר: כאשר מותרים ("מען פֶּאֶרְבוּיִגֵּט") על עיקר העניין תורה ומצוות - שהתורה היא "תורתך" והמצוות הם "חוקי רצונך" - אזי, אף שבתחילה עדיין ישנו קיום המצוות בפועל על כל פנים, מכל מקום, כיון שמוותרים על העיקר, הנה סוף כל סוף יבטל גם הטפל.

וכאשר הגיעו הדברים עד כדי גזירת "כתבו לכם על קרן השור כו", עניין שהוא מנגד לגמרי כו' - נגע הדבר ביחידה שבנפש, כידוע, שכאשר המנגד הוא בגלוי נוגע הדבר בעצם הנפש, ולכן עוררה גזירה זו את עניין המסירות נפש שמבחינת יחידה, קבלת עול שלמעלה מטעם ודעת.

וזהו הטעם לכך שדווקא בנרות חנוכה מצינו שהם קיימים לעולם, וזוהי מעלת נרות חנוכה על נרות המקדש (כדאיתא ברמב"ן²⁷ בפירוש דברי המדרש²⁸) - שלכאורה, כיון שכל עניין נרות חנוכה נמשך מנרות המקדש, איך אפשר שתהיה בהם מעלה לגבי נרות המקדש, והרי אי אפשר שהמסוכב יהיה גדול מהסיבה? - אך הביאור בזה על-פי האמור, כיון שנרות חנוכה נתקנו במעמד ומצב שהיה מנגד כו' (על-דרך המעמד ומצב בזמן הגלות), שדווקא מעמד ומצב זה מעורר את בחינת היחידה שבנפש, לכן הם ללא הגבלות כלל, שקיימים לעולם (שהוא עניין הבלי גבול), למעלה מנרות המקדש.

* * *

ועל-ידי זה שישראל עוררו את היחידה שבהם, ועוררו בעצמם את תנועת המסירות נפש על קיום התורה ומצוות למעלה מטעם ודעת, בלי הגבלות כלל - פעל הדבר שגם מלמעלה למטה יהיה הגילוי להראות חיבתם של ישראל בלי הגבלות כלל, עד לשידוד מערכות הטבע כדי לתת לבני-ישראל את היכולת לקיים את המצווה (לא רק לצאת ידי-חובתם בדיעבד, אלא גם) בהידור, ובהידור מן ההידור.

וכמבואר בהמשך תרס"ו²¹, שמצד הקבלת עול של העבר הרי הוא משתדל (לא רק למלאות את חובתו, אלא) גם להדרר בעבודתו ולעשותה בתכלית ההידור, שזהו מצד תכלית הביטול שלו, שכל מציאותו היא מציאות האדון, וגם התענוג שלו הוא תענוג האדון.

ה. וזהו ג"כ הטעם לכך שעיקר עניין החנוכה הוא הנס שהיה בפך השמן, ולא נס ניצוח המלחמה²²: הנס של ניצחון החשמונאים, "מסרת גבורים ביד חלשים כו'12" - הוא בסדר והדרגה, שהרי גם "חלשים" ו"מעטים" וכו' הם מציאות, ואף ש"גבורים" ו"רבים" הם חזקים יותר על-פי טבע, הרי החילוק ביניהם הוא חילוק שבערך. וגם אופן הנס היה בדרך מלחמה - לא כחזקה שהיה ישן על מטתו ושונאיו נפלו לפניו מעצמם²³, וגם לא כמו בכניסה לארץ על-ידי יהושע, שבני-ישראל צעדו עם הארון בראשם ועל-ידי זה נפלו חומות העיר²⁴, אלא בדרך מלחמה ממש; אלא שבזה גופא היה הנס ד"מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים", שכל זה הוא עניין שבערך.

מה שאין כן הנס שהיה בפך השמן הוא עניין שלמעלה לגמרי ממדידות והגבלות (כנ"ל), ולכן נקבע עליו עיקר עניין החנוכה.

(21) ע' שי ואילך.

(22) וכנ"ל (ס"א) שגם החילוק שמצינו בחנוכה לגבי שאר המצוות בנוגע לענין ההידור, הוא, לא בנוגע להמצוה "להורות ולהלל" השייכת לניצוח המלחמה, אלא דוקא במצות הדלקת הנרות השייכת לנס פך השמן.

(23) איכ"ר פ"ד, טו. מדרש תהלים עט, א.

(24) יהושע ו, א ואילך.

(25) ירושלמי חגיגה פ"ב ה"ב. ב"ר פ"ב, ד. וש"נ.

(26) ראה מגילת אנטיוכוס. מדרש חנוכה. ובכ"מ.

(27) ר"פ בעלותך.

(28) תנחומא בעלותך ה. במדב"ר פט"ו, ו.



ביתו מבחון³³ - כן הוא בנוגע לפנימיות התורה, שעתה צריכה להיות הפצת פנימיות התורה עד לכחינת "חוצה".

ח. אמנם, לכאורה אינו מובן: איך יתכן שדווקא בזמן של חושך כפול ומכופל יתחדש עניין הפצת פנימיות התורה?
ואף שידוע³⁸ המשל בזה מרבנו הזקן, שדווקא

ז. על-פי הידוע²⁹ שישנם ג' עניינים: עולם, שנה, נפש, הרי גם העניין המבואר לעיל ישנו בכל ג' מדרגות אלו:

ב"נפש" - הוא עניין היחידה, פנימיות הנפש; ב"עולם" - הוא עניין שמן זית, כידוע³⁰ ששמן הוא עניין פנימיות, ובפרט שמן למאור שצריך להיות "כתית" (מה שאין כן שמן למנחות³¹); וב"שנה" - שהיא הממוצע המחר³², ובעניין התורה, שהיא

כאשר מוותרים על עיקר עניין תורה ומצוות - שהתורה היא "תורתך" והמצוות הם "חוקי רצונך" - הנה סוף כל סוף יתבטל גם הטפל

כאשר בן המלך נעשה חולה מסוכן, נתן המלך את כתרו, כתר המלך, כדי להכין ממנה את התרופה ולשפוך ממנה לפיו של בנו כדי לרפאותו - הרי משל זה גופא אינו מובן: איך ייתכן שרפואתו של חולה מסוכן, הנמצא בשפל המצב ביותר, תהיה דווקא על-ידי עניין נעלה כל כך - כתר המלך?!
והביאור בזה - על-פי האמור לעיל, שהמנגד מעורר ומגלה את הפנימיות. ולכן, דווקא משום שזמן זה הוא זמן של חושך כפול ומכופל, הרי זה עורר וגילה את הפנימיות (בדוגמת נרות חנוכה, שהם למעלה מנרות המקדש כיון שנתגלו בזמן הגזירה דווקא, כנ"ל).

וזהו כללות התשובה לאלו המקשים "קושיות": אם פנימיות התורה היא אמת, מדוע לא גילו זאת בדורות הקודמים? (על-דרך ה"קושיא" הידועה בעניין ר' יוסי הגלילי...)³⁹ - ועל-פי האמור מובן, כי גילוי פנימיות התורה הוא דווקא מצד החושך הכפול והמכופל בזמננו, כאמור לעיל שהמנגד מעורר את הפנימיות.

הממוצע המחר נשמות עם אלקות - הוא עניין פנימיות התורה.

וזהו גם כללות השייכות של חנוכה ל"ט כסלו, כמדובר בהתוועדות שלפני זה³³.

וכשם שבחנוכה נהגו כל ישראל באופן של "מהדרין מן המהדרין" (כנ"ל ס"א) - כן הוא בעניין פנימיות התורה, שאף ש"אכשור דרי" (בתמיהה)³⁴, אף-על-פי-כן דווקא "בדורות אלו האחרונים מותר ומצווה לגלות זאת החכמה"³⁵. ובפרט לאחר התגלות תורת החסידות, החל מ"בשנת³⁶ שש מאות שנה לחיי נח גו"³⁷, שאז היתוסף גם בחכמה של הלעומת-זה, הנה דווקא עתה צריך להיות הוספה גם בהפצת פנימיות התורה, שבימינו נתגלתה בתורת החסידות. וכשם שנרות חנוכה "מצווה להניחה על פתח

(29) ראה אזה"ת יתרו ע' תתטז. סה"מ תרכ"ח ע' קמד. ועוד.

(30) ראה תו"א פרשתנו לט, א. מ, ד. ובכ"מ.

(31) מנחות פו, סע"א. הובא בפרש"י עה"ת ר"פ תצוה.

(32) ראה תו"מ ח"ז ע' 123 ואילך. וש"נ.

(33) שיחת ש"פ וישב ס"א ואילך (תורת מנחת-התוועדיות' ה'תשכ"א ח"א ע' 278).

(34) יבמות לט, ב (ובפרש"י). וש"נ.

(35) תניא אגה"ק רסכ"ו (קמב, ב) בשם האריז"ל.

(36) נח ז, יא. וראה זח"א קיז, א. וראה גם לקו"ש חט"ו ע' 42 ואילך. וש"נ.

(37) חסר קצת (המור"ל).

(38) "התמים" ח"ב ע' מט. אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' שכו ואילך. ועוד.

(39) ראה שיחת ש"פ בראשית (התוועדות ב) סכ"ו (תורת מנחת-התוועדיות' ה'תשכ"א ח"א (כט) ע' 142 ואילך).



הנס"42 - כן הוא בנוגע לדרכי החסידות. וזהו אחד הטעמים לכך שכ"ק מו"ח אדמו"ר הוציא לאור את שיחותיו באידיש דווקא, כדי שגם נשי ובנות חב"ד יוכלו ללמוד חסידות לפי ערכם⁴³.

ג) כשם שבנרות חנוכה מצינו חילוקים גם בזמן שלאחר גילוי נר חנוכה, שבזמן הגמרא היו מדליקים נר אחד, ואילו בדורות האחרונים נהגו כל ישראל כמהדרין מן המהדרין (כדאיתא ברמ"א⁴¹) - כן הוא בנוגע לפנימיות התורה, שבזמן גילוי תורת החסידות גופא, הנה מזמן לזמן (כולל בדורות האחרונים) מתרחבת ההפצה יותר ויותר, עד שבימינו מוטל החוב על כל אחד ואחת, להפיץ תורת החסידות באופן של הידור מן ההידור.

(מהתוועדות ש"פ מקץ, שבת חנוכה, ה'תשכ"א. 'תורת מנחם - התוועדות' תשכ"א חלק א (כט) ע' 287-294)

ט. ויש רמזים נוספים בהדלקת נר חנוכה שאפשר ללמוד מהם הוראות בנוגע ללימוד והפצת תורת החסידות:

א) כשם שבנר חנוכה, אף שאדם יוצא ידי חובתו בהדלקת נר אחד, אף-על-פי-כן נהגו כל ישראל לקיים את המצווה באופן של הידור מן ההידור (כנ"ל ס"א) - כן הוא בנוגע ללימוד והפצת תורת החסידות, שאין לצאת ידי חובה ב"פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית"⁴⁰, בטענה שכיון שנותן מממונו להפצת תורת החסידות, הרי יש לו כבר חלק בדבר (כידוע⁴¹ בעניין יששכר וזבולון) - כי, אפילו אם על-פי חשבון יש מקום לדבריו, הרי לימוד והפצת תורת החסידות צריכים להיות באופן שלמעלה מחשבונות, "מהדרין מן המהדרין", ולא לצאת ידי חובתו בלבד.

ב) כשם שבנרות חנוכה מצינו ש"אף הן היו באותו

42) שבת כג, א.

43) ראה גם תו"מ ח"כ ע' 177. וש"נ.

40) מנחות צט, ב.

41) רמ"א יו"ד סרמ"ו ס"א.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 03-9607588, שלווחה 130

מקץ - תזכורת על קץ הגלות!

לחיות עם רמז ברור לקץ הגאולה!

[...] הטעם שבניי־ישראל (השקועים באחכה לו בכל יום שיבוא) מחפשים בכל מצווה ויום־טוב את השייכות עם ביאת המשיח - כיון שבימות המשיח יהיה שלימות הגילוי דאמיתית העניין במצווה ויום־טוב זה...]

ועל דרך זה מובן גם בנוגע לפרשה שקוראים בשבת חנוכה: מיד כשיהודי שומע בקריאת התורה את המילה "מקץ" - מתעורר הוא: אהה! זה מרמז על קץ הגלות, וקץ הימים וקץ הימין. קץ הגאולה! לאחר מכן כאשר הוא קורא ושומע את ההפסדה - "ראיתי והנה מנורת זהב כולה גוי" - הוא שומע מיד שמדובר בנוגע לגאולה העתידה!

(ש"פ מקץ ה'תנש"א - התוועדויות תנש"א חלק ב' עמודים 65-66)

לשבור הכותל 'המפסיק' ומשיח יהיה אצלנו!

כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר כמה פעמים, שתקופה זו היא הזמן האחרון של הגלות, ו"הנה זה - משיח - עומד אחר כתלנו". והעניין בזה:

"כתלנו" - קאי על הכותל המפסיק בין ישראל לאביהם שבשמים, שנעשה על־ידי העוונות, כמו שכתוב "עוונותיכם היו מבדילים גו". וזהו "הנה זה עומד אחר כתלנו" - שמשיח כבר נמצא, אלא שהוא "עומד אחר כתלנו", אחר הכותל שאנו הקמנו (על־ידי העוונות), ועלינו רק לשבור את הכותל המפסיק, ומשיח יהיה אצלנו ("האבן מיר משיח'ן")!

עניין המשיח - התחיל מיד בזמן החורבן, כמאמר הגמרא שכבר בשעת החורבן "נולד מושיען של ישראל". ומאז - הרי כמעט בכל דור ודור ישנו משיח, אלא שהדור לא זכה שמשיח יתגלה. ונוסף לזה (שמשיח נמצא בכל דור ודור, אלא שהדור לא זכה שיתגלה) - הרי ישנן בפרטיות שנים מסוימות, שעליהם היו "קיצים", וגם בשנים אלו לא זכה הדור שמשיח יתגלה. וכידוע שהיה הקץ של רש"י שלא זכו שיתגלה בו משיח, וכן הקץ על שנת ת"ח מהזוהר, שגם בו לא זכו שיתגלה משיח.

ועל דרך זה היה המאורע עם שלמה מולכו, שהיה מקובל גדול, ומסר נפשו להתווכח עם ה"אפיפיור" ברומי, ברצונו להביא את הגאולה. אלא שהדור לא זכה לכך, והוא עצמו זכה להישרף על קידוש השם (שבעל ה"בית יוסף" התפלל כל ימיו שיוזכה לזה). ונשאר ממנו ספר, וכן "דגל" שתלוי בבית הכנסת (של המהר"ל) בפראג, שזהו חיזוק לעניין הגאולה.

אלא שכל הנ"ל הוא בדורות שלפני זה, אבל עתה עברנו כבר כל עניינים אלו כו', "כלו כל הקיצין", וכפי שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר, שעתה הצית כבר הקב"ה את חומות הגלות ("השי"ת האָט אָנגעצונדן די גלות ורענט").

על כל אחד לדעת שהדבר תלוי בו. ישנם עדיין "פכים קטנים" שצריכים לבררם, ועל כל אחד לדעת שהכוונה היא אליו - שהוא צריך לברר "פכים קטנים" אלו, ועליו מוטל התפקיד להפיץ את מעיינות תורת החסידות.

ופעולות אלו - ישברו את ה"כותל" המפסיק, ונזכה לביאת משיח בגילוי, למטה מעשרה טפחים.

(תורת מנחם - התוועדויות ה'תשי"ד חלק ב' (יא) עמודים 160-161)

חנוכה מאיר ושמח

מה יש לזכור בתכנית מסיבת חנוכה במסגרת המבצעים • אשרי חלקם של העוסקים במבצעים • ואפשרות נוספת לדמי חנוכה

השתתפות באירגון חנוכה לאלמנות ויתומים

בשנת תשל"ה שיגר הרבי את האיגרת הבאה לגב' שפרה מורוזוב (גולומבוביץ'), שריכזה מטעם צאגו"ח את הפעילות עם אלמנות ויתומי צה"ל:

ב"ה, ד' כסלו ה'תשל"ה

ברוקלין, נ.י.

מרת שפרה יהודית תח' (מורוזוב)

ברכה ושלום!

בטח קבלה מכתבי הקודם בהוספה לפרישת שלום עליידי הנוסעים שי'.

וכיון שמתקרבים ליי"ט כסלו ותיכף לאחר זה לימי החנוכה, בודאי נעשות כל ההכנות והפעולות בנוגע לאלמנות ויתומים כמנהגה הטוב בזה כהמשתתפת הראשית והעומדת בראש וכו'.

ויהי רצון שתעשה בכל האמור מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף ומתוך שמחה וטוב לבב, וזה יוסיף בברכת ה' בהמצטרך לה בכלל וטוב בקרוב ממש בפרט.

בברכת חג הגאולה וימי חנוכה מאירים ולבשוורת טובות.

למחרת, ביום ג' ה' כסלו תשל"ה, מסר הרבי לגב' גופין [ו'ל] מכפר חב"ד 150 לירות ישראליות (בשטרות בני 10 ל"י כל אחד) באומרו כי הם מיועדים לנרות חנוכה לאלמנות ויתומי צה"ל]. הרבי הוסיף שזה ייעשה באופן היותר נרחב ובתיאום עם מנהלי הפעילות בתחום זה שם (כמסופר במדור זה ב'התקשרות' גיליון רפד עמ' 10).

בשלהי חודש מרחשוון תשל"ה תכנן ה"וועד המתעסק בהמוסדות הישראלים ע"י צעירי אגודת חב"ד" לערוך ערב חב"ד בנר א' של חנוכה. הם דיווחו לרבי בכ"ג חשוון על כך והרבי העיר: תפלת מעריב.

[הדלקת נר חנוכה - ע[ל] י[ד]י גדול ולאח[ר]י] ז[ה] במנורה בפ[ני] ע[צמה] גם ע[ל] י[ד]י [ילד].

לא[חר] כ[ל] ז[ה] חלוקת החנוכיות למי שאין לו - במחיר מוזל או במתנה - ביחד עם עלון שבו הבר[כות] וכו'.

להבהרת הפרטים: כנראה שכחו לכלול בתכנית את תפלת ערבית. ו"לאחר כל זה" - הכוונה לסיום התוכנית.

"ועד סוף ימי חנוכה"...

ר' אשר זליג לנדסמן דיווח לרבי (בכ' במרחשוון תשל"ה) שהוא ורעייתו מנהלים פעילות בין הסטודנטים שבאוניברסיטת קענט-סטייט, במסגרת הקרויה "מעיינות התורה" בהדרכת בית חב"ד שבקליבלנד, כאשר הפעילות מתרכזת בעניין תפילין, ובהמשך גם יתעסקו במבצעי צדקה ומזווה.

הם ביקשו את ברכת הרבי על פעילותם העכשווית ועל אלה שבעתיד, והרבי ציין שתי הערות:

1) ועד סוף ימי חנוכה - כמובן ע[ל] ד[בר] חנוכה מצוה שהזמ[ן] ג[רמא].

2) ת[שואת] ח[נ] ת[שואת] ח[נ] על הבשן[רות] ט[ובות]. ואשרי חלקם ודכל המתעסקים בכ[ל] הנ[זכר] [לעיל] - שי' - בזה ובבא.

חב"ד ונתניה

**לסיים בניין בית חב"ד עד ט"ו אב • הרבי דורש את שם העיר
נתניה • קשר רצוף עם מקורבי ופעילי חב"ד בנתניה על-פני
השנים • פתיחת בית כנסת חב"ד בתשכ"ה**

אודות בנייה, אזכיר על הציון.

הדרכות הרבי לחסידי חב"ד שפעלו בעיר

מנציגי הקשר של הרבי לעיר נתניה: בשנים הראשונות היו אלו יהודים בורדים. אחד מהם, איש מגזע חב"ד (אשר שמו לא צויין), שהתעסק בהשגחה על הכשרות בנתניה, פנה לרבי במכתב משנת תשט"ו. הרבי השיב לו ביו"ד אייר תשט"ו ('אגרות קודש' כרך יא עמ' פ):

ויהי - רצון שזכרון המסעות שלו, וביניהם היחידות שלו אצל כ"ק אדמו"ר נשיא ישראל שכותב אודותה, יעורר בו תוספת כחות פנימים, שכל רואיו יכירו שמחסידי חב"ד הוא, וכתקוות רבותי-הקדושים נשיאינו הקדושים בהחסידיים שלהם והמקושרים אליהם. לימוד תורת החסידות בשופי, הליכה בדרכיה והנהגותיה, והעיקר בהם להפיץ מעיינות תורת החסידות.

עוד יהודי שהתגורר בנתניה, ובא בכתובים עם הרבי כבר בשנת תשט"ז, היה ר' שמואל יוסף פינדריק ז"ל. ליהודי זה היו אחיינים חסידיים - הרה"ח ר' יהושע זליג הכהן כצמן ז"ל, ואחיו, יבלחט"א, הרה"ח ר' הילל, והרבי אף הזכיר זאת באחד המכתבים (אגרות קודש כרך יב עמ' קצד). למרות שבגלל מצבו האישי התגורר במושב זקנים, היה יוצא ובא, והרבי הדריכו איך לקרב יהודים לתורה ומצוות.

בנוסף הברכה, ששיגר הרבי לחנוכת בית חב"ד המרכזי בנתניה, בערב ט"ו מנחם אב תשמ"ט (צוטט ב'כפר חב"ד' גליון 395 עמ' 22), נאמר: שיהיו כל הענינים בשעה טובה ומוצלחת בכל הפרטים ובכל הענינים תמיד כל הימים ויוקיים בכל [ל] ז[ה] כפידוש השם נתן [ואמרו] ח[כמינו] ז[כרונם] ל[ברכה] כל הנותן בעין יפה נותן, ועל [א] [חת] כ[מה] וכ[מה] כשהנותן הוא י"ה והיום ערב י"ה במנ[חם] [אב] קיימא סיהרא באשלמותא - שלא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכו'.

ודבר חידוש היה בקשר לסיום הבניין: ביום ראשון ט"ו תמוז תשמ"ט, במהלך חלוקת הדולרים, עבר הר"ר שמעון שר, נציג אגודת ישראל בעיריית נתניה, סגן וממלא מקום ראש העיר, וסיפר לרבי על הסיוע שמגישים לבניית בית חב"ד המרכזי שהולך ונבנה בעיר, ובנייתו תסתיים בסמיכות לראש-השנה.

הרבי הגיב, שהוא מבקש ממנו למסור ש"אהיה מרוצה אם (הבניין) יהיה מוכן לט"ו באב". וכן היה.

הרב מנחם מענדל הלוי שי' וולפא, אשר הגיע כשלוcho של הרבי [מי שזכה שהרבי יכנהו "בן דוד שלי" ("מיינער אַ שוועסטער-קינד") בהתוועדות ט"ו באב תשמ"ב - 'תורת מנחם התוועדויות תשמ"ב' כרך ד, עמ' 2011] סיפר בעת חנוכת הבית, שכאשר חשב בראשית הקמת הבניין ממעמסת הבנייה, זכה למענה קודשו:

בטח הגיע אליהם המדובר בימים האחרונים



כך למשל מסביר לו הרבי עיקרון מרכזי בהפצת יהדות (אגרות - קודש כרך יד עמ' ט):

צריכה ההנהגה להיות בדרכי נועם אבל בתוקף המתאים. והנקודה, אשר אף שמקרים כלי-אחד ואחד מישראל וכמו שכתוב בתניא פרק ל"ב ובכמה מקומות, קירוב זה כולל גם-כן לקרבם תחת כנפי השכינה מתאים להבנתם ומצבם, שזה מכריח לפעמים לא לתבוע בכל התוקף שברגעא חדא ובשעתא חדא יתהפכו מן הקצה אל הקצה, אבל ההסברה נחוצה על אתר (בכדי שלא ילמדו מזה שישנם מצות שאפשר לוותר עליהם או שאינם שייכים אלא לחוג פלוני), כי תורה אחת לכולנו, אלא שמפני חולשת בריאות נפשו, מדברים אתו עכשיו על-דבר מצווה פלונית, אבל יד[נ]ע ידע שישנן עוד כמה וכמה ושגם הוא מחוייב בהם, וק[ל] ל[ה]בין[...].
בהמשך לזה איגרת נוספת (כרך יד) שם עמ' צ, ובכרך טו עמ' קה"ק.

עוד יהודי, יהודא אריה קנובל מנתניה, ריווח לרבי בשנת תשט"ז שהוא מפיץ ספרי חב"ד בין הנוער ובין כל ידידיו ומכיריו בכלל. הרבי מגיב (אגרות קודש כרך טו עמ' רט"ז) בסיפוק ("בנועם קיבלתי מכתבו") וכותב לו:

שזהו מחזק תקוותי שלא יסתפק בפעולותיו עד עתה ויוסיף עליהן כהנה וכהנה. ובפעולות אלו מובן שנכללת גם כן פעולה חיובית להעמיד מבין מושפעי מדריכים ומושפיעים בסביבתם הם, שהרי זו צריכה להיות מטרת כל מורה ומדריך אשר גם תלמידיו יהיו למורי דרך בחוגם ובסביבתם, ורואים במוחש אשר כשמתעסקים בזה במסירות ובשימת לב מצליחים באופן בלתי משוער.

ומוסיף הרבי: "בטח נפגש עם אנ"ש ופעילי אנ"ש לעתים תכופות ומשתתף גם בהתוועדות שלהם", וכן מזכיר את לימוד שיעורי חת"ת.

התפתחות בפעילות החבד"ית ושיעורי תניא

מאיגרותיו של הרבי אנו למדים על "המשתתפים בהתוועדות דחג הגאולה י"ט כסלו, בעיר נתניא" בשנת תשכ"ד (אגרות קודש כרך כ"ג עמ' נא-נב).

הללו קיבלו מכתב ברכה, הנושא את התאריך: כ"ז כסלו תשכ"ד. באותה שנה ממש, בחודש תמוז, סיימו "משתתפי שיעורי-לימוד ספר התניא בבית הכנסת שונה הלכות בעיר נתניא" לימוד חלק הראשון מספר תניא קדישא, והרבי שלח להם איגרת מיוחדת (שם עמ' רכג"ד).

יהודי חב"די מבוגר, משה בימב"ד שמו, היה רוח חיה לענייני חב"ד בעיר. באותם שנים התקבצו קבוצת יהודים, עליהם נמנו מצוייני צה"ל, לשיעורי תניא שהועברו על-ידי הרה"ג הרה"ח ר' משה הלפרין מכפר חב"ד, וזכה לקרב הרבה מהם ליהדות ולרבי במיוחד.

הגב' חסיה גולדנברג, תושבת העיר, החליטה עם בעלה להקדיש את ביתה לפתיחת "בית הכנסת (ובית המדרש) חב"ד בנתניא". היא (אגרות-קודש כרך כג עמ' שנו"שנח) כמו מר בימב"ד עצמו (שם עמ' שצג) זכו למכתבי ברכה ואיחולים מהרבי.

למר בימב"ד איחל הרבי "והשם יתברך יצליחו גם להבא לעשות בכל עניני חב"ד בנתניא. . לאורך ימים ושנים טובות מתוך שמחה וטוב לבב".

עוד יהודי, מר צבי שי' הרמתי, זכה לקבל מהרבי את האיגרת הבאה:

ב"ה, כ' אייר תשכ"ה

שלום וברכה!

בנועם נודעתי על [ל] ד[בר] פתיחת בית הכנסת ובית המדרש חב"ד אשר בעיר נתניא, ואשר כ[בודו] השתדל בזה ועזר בזה ככל הדרוש בתוקף תפקידו הנעלה בעיר ואם בארצנו הק[דושה], תבנה ותכונן במהרה בימינו על-ידי משיח צדקנו.

ותקוותי תחזקני, אשר גם בעתיד ימשיך בעזרתו בהאמור, וגם ישתתף מזמן לזמן בתפלה ובלימוד בבית הכנסת חב"ד האמור.

וימלא השם משאלות לבבו בתפלותיו בכלל, כולל גם כן ניצול האפשרויות הניתנות לו בתוך תפקיד האמור - לביסוס היהדות המסורתית והפצתה ומתוך שמחה וטוב לבב.

בכבוד ובברכה (חי"ק).

ב'ביטאון חב"ד' (גיליון 40, מחודש ניסן תשל"ג, עמ' 47) מסופר על חנוכת ספרייה תורנית בנתניה (במסגרת "מוסדות השבעים ואחד"), ביוזמתו של



לאחר מכן התאגדה קבוצה של מצוייני צה"ל לשיעורי תניא של הרב משה הלפרין מכפר חב"ד. שכנים פתחו במאבק להפסקת הפעילות במקום, ובית־משפט פסק לזכותם. אחר־כך נפתחה הספרייה שהתנהלה על־ידי הרב זלמנוב ואחר־כך על־ידי הרב שמעון בקרמן. השיעורים היומיים נפסקו, מלבד שיעור שבועי אחד שהעביר הרב ישראל לייבוב ז"ל. מארגני השיעור היו הר"ר צבי הרמתי ועמו ר' נחום וייספיש.

הרב ישראל לייבוב ז"ל:
"הממונה על הקמת וניהול הספרייה הוא הרב העסקן המפורסם ר' לייב זלמנוב, הקמת הספרייה התאפשרה בעזרתם ותרומותיהם של ר' א. מנוחין ור' מ. בימבד. מימון הריהוט נעשה על־ידי ר' נחום וייספיש".
השליח הראשי לנתניה, הרב מנחם וולפא, מוסיף פרטים:
בתשכ"ה נפתח בית־הכנסת הראשון של חב"ד.

פרשת מקץ

פרשת מקץ

בפרשתנו, הנקראת על-פי רוב בימי החנוכה, ניתן למצוא רמז למנהג ישראל לתת 'דמי חנוכה'. בפרשה מדובר פעמים רבות על נתינת מעות: הכסף בעבור ה'שבר', הכסף שהחזיר יוסף לאחיו, ה'כסף משנה' שלקחו השבטים ליוסף והמשאות שנתן יוסף לאחיו (ובפרט משאת בנימין).

(ליקוטי לוי'צחק, אגרות, עמ' שנת)

והנה מן היאור עולות שבע פרות (מא,ב)

יש הבדל יסודי בין חלומות יוסף (בפרשת וישב) לחלומות פרעה: חלומות יוסף היו באופן ד'מעלין בקודש'. החלום הראשון - בענייני ארץ ("והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה"); ואילו החלום השני - בענייני שמים ("והנה השמש והירח ואחד-עשר כוכבים"). לעומת זאת, חלומות פרעה היו בסדר של 'פוחת והולך'. חלום ראשון - על סוג החי, פרות; והחלום שני - על סוג הצומח, שיבולים. כך גם בחלום עצמו של פרעה - תחילתו ב"יפות מראה" וסופו ב"רעות מראה", כיוון של ירידה.

חלומו של אדם רומז ל"חלום חייו", ובזה בא לידי ביטוי הבדל בין שאיפת חייו של יהודי לשאיפתו של הגוי. יהודי שואף להתעלות מתמדת בקדושה וברוחניות. לעומת זאת, שאיפתו של הגוי מתמקדת בענייני עולם-הזהה בלבד והוא איננו חפץ בהכרת הבורא.

לפיכך, חלומותיו של יוסף (המסמל את היהודי), הם באופן דעלייה, ואילו חלומות פרעה (סמל הגוי) הם באופן של ירידה אחרי ירידה.

(ליקוטי שיחות כרך ג, עמ' 822-820)

* * *

עוד ביאור, מהיבט נוסף:

יוסף הצדיק מסמל את הקדושה ואילו פרעה - את ה'קליפה'. לקדושה יש קיום נצחי ואין בה שינויים, פרט להוספה ועלייה. לעומת זאת, בצד 'קליפה' יש שינויים ובסדר של 'פוחת והולך'. כי ה'קליפה' איננה מציאות לעצמה, אלא היא קיימת אך ורק כדי לשמש אתגר וניסיון לאדם, שימלא את תפקידו ויגלה את כוחותיו הפנימיים. כשהאדם מנצח, מתבטלת הקליפה מאליה כי תפקידה תם.

(ליקוטי שיחות כרך ג, עמ' 822)

* * *

חלומות יוסף הצדיק נפתחים ב"והנה אנחנו מאלמים אלומים" - כל אחד ואחד עוסק בעבודה ובמלאכה. לעומתם, חלומותיו של פרעה - אין בהם כל עניין של עבודה ומלאכה. ללמדנו שב'קדושה' - אין "חינם". כל המשכה והשפעה מלמעלה באה אך ורק על-ידי עבודה. ואילו בקליפה - אין מן ההכרח שתהיה עבודה, כנאמר (במדבר יא), "אשר נאכל במצרים חינם", ופירש רש"י: "חינם מן המצוות".

(ליקוטי שיחות כרך ג, עמ' 807-808)

ויקראו לפניו אברך (מא, מג)

אברך - מלשון "המברך את הגפן", שכופף ראש הזמורה לארץ, והוא רומז על השפעה והמשכה מעולם לעולם, כדכתיב (תהילים קו), "ברוך ה' גו' מן העולם ועד העולם".
לכן קראו ליוסף "אברך", כי יוסף הוא "צדיק עליון", שעניינו להמשיך ולהשפיע מעולם האצילות לעולמות התחתונים.

(תורה אור בראשית לז, ב)

ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה, כי נשני אלוקים את כל עמלי ואת כל בית אבי; ואת שם השני קרא אפרים כי הפרני אלוקים בארץ עניי (מא, נא-נב)

צורת עבודתו של יוסף במצרים באה לידי ביטוי בקריאת שמות בניו - מנשה ואפרים:
מנשה - מבטא את תשוקתו של יוסף, שגם בהיותו טרוד בעסקי המלוכה, עליו להישאר דבוק ב"בית אבי". הוא מזכיר כל העת לעצמו לבל ישכח ("נשני") את בית אביו. ידיעה זו עצמה מונעת ממנו את השכחה.

אפרים - מבטא את היתרון הבא מעבודתו של יוסף במצרים (אפרים - "הפרני"), בבחינת "יתרון האור הבא מן החושך".

דרכי עבודה אלו קיימות אצל כל אחד ואחד מישראל: מנשה - על האדם לזכור תמיד כי חשיפתו לסביבה עלולה להשכיח ממנו את "בית אבי" (מקום הנשמה בטרם ירדתה להתלבש בגוף הגשמי). אפרים - על האדם להאיר את חושך הגלות ("ארץ עניי") באור התורה והמצוות.

לכן, כשביקש יעקב לברך את בני יוסף, שם את ימינו על ראש אפרים, כי התכלית היא להאיר את חשכת הגלות. אך בכל זאת מנשה הוא הבכור, כי בתחילת העבודה חיוני להבטיח שחושך הגלות לא ישפיע על האדם - "כי נשני". רק לאחר מכן אפשר להפוך את החושך לאור - "כי הפרני".

(ליקוטי שיחות כרך טו, עמ' 434-433)

כי נשני אלוקים את כל עמלי (מא, נא)

ויבוא יעקב שלם - שלם בתלמודו, אבל יוסף שכח, שנאמר כי נשני אלוקים את כל עמלי, ולהלן הוא אומר נפש עמל עמלה לו (ב"ר פע"ט)

שבעת המינים שנשתכחה בהן ארץ ישראל מכוונים נגד שבע המידות: "ארץ חיטה" - חסד, "ושעורה" - גבורה, "וגפן" - תפארת, "ותאנה" - נצח, "ורמון" - הוד, "ארץ זית שמן" - יסוד, "ורבש" - מלכות. נמצא שיוסף, שבחינתו היא ספירת היסוד, שייך לזית. והנה הזית "קשה לשכחה", כמאמר רז"ל (הוריות ג), שהזית משכח תלמודו של שבעים שנה. לכן מצינו שכחה אצל יוסף.

(תורת לוי יצחק על הש"ס, עמ' שצ"ט)

ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו (מב, ח)

"והם לא הכירוהו" - לשכטים לא היתה הכרה והשגה בדרגתו הנעלית של יוסף.

(תורה אור בראשית, הוספות דף קג)

לבישת הבגדים / קדיש / חלום

בגדי כהונה וקדימה לטלית-קטן

ב'התקשרות' גיליון קה (עמ' 18 הערה 25), הביא משיחת ש"פ פקודי-שקלים תשמ"א (הנחת הת' בלתי מוגה ס"ט), שה'בן חמש למקרא' רואה 'מעשים שבכל יום' שמקדימים לבישת המכנסיים, כדין בגדי כהונה¹.

מאידך, בספר מאסף לכל המחנות סי' ב ס"ק ה הביא מנהגים שונים בסדר לבישת הבגדים [לאחר כיסוי הראש], כשמנהג האשכנזים ללבוש את המכנסיים קודם ואילו מנהג החסידים ללבוש את הכתונת קודם, וכן נפוץ גם כיום בין אנ"ש, ורבים מקדימים אפילו את הטלית-קטן.

ושמעתי בשם זקני התמימים [דליובאוויטש]², שעיקר הטעם מפני הטלית-קטן - שיסירוהו באחרונה. ולפי זה אפשר לנהוג באופן שלא יסתור לדברי כ"ק אדמו"ר: יפשוט קודם החולצה (כנגד הכתונת) ואחר-כך המכנסיים והבגד שתחתיהם, ואחר-כך הטלית-קטן והבגד החוצץ שתחתיו. נמצא שהלבושים שהיו ככהנים פושטים ככהן, ואלה שלא היו אצלם, כטלית-קטן והבגדים התחתונים, יסירם באופן שיאחר את פשיטת הטלית-קטן ויקדים את לבישתו.

הרב שלום דובער פרידלנד, ישיבת תומכי תמימים, ברינוא, צרפת

'רגל ישרה' בקדיש

בקשר למה שנדפס בגיליון תרצ"ג עמ' 19, אודות המנהג הרווח לעמוד "רגל ישרה" באמירת קדיש, ש"כנראה [נהוג] בכל העדות" - כתב לנו הרב מאיר מאוזו שליט"א, ראש ישיבת "כיסא רחמים" בבני-ברק: "אין צריך לעמוד ברגל ישרה בקדיש. כך מנהגנו" [-יהודי תוניס וג'רבה].

ראיית דמות הרבי בחלום

כדאי לצרף למה שנדפס בנושא בגיליונות תרפ"א עמ' 16 ותרפ"ד עמ' 19, את המופיע בס' 'לשמע און' להרה"ח ר' זלמן דוכמן ע"ה, ס"ע קמה, שהרה"ח ר' הענדל עלקין ע"ה מסמרגון סיפר לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, כאשר ראה את הרבי (מהורש"ב נ"ע) בחלום, ואמר לו אדמו"ר מהוריי"צ: "יש בקבלה אצל חסידים בכל דור, שכאשר הם רואים בחלום את הרביים שלהם, הם עושים 'יומא טבא לרבנן' [=התועודות] עבור חלום כזה".

1) ומציין בזה לסדר הלבשת גופו הק' דכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, ימי מלך ח"ג עמ' 1057 [כסדר הלבשת תכריכין בכלל - גשר החיים פ"י ס"ב, נטעי גבריאל אבילות ח"א פמ"ו סי"ב, ומנהגנו בס' דרכי חסד עמ' מט]. וכן (בקשר ללבישה) מסכת דרך ארץ רבה פ"י, זוטא פ"ח. [כתבי ר' אייזיק' (שווי, ברוקלין תש"ט) עמ' קמא.

2) וכן הביא בס' פסקי תשובות סי' ב ס"ד משו"ת תורת יקתאל סי' ח ושו"ת שרגא המאיר ח"א סי' כד, שהנהגה זו היא עפ"י מש"כ בס' אור צדיקים [למהר"ם פאפארש, מחשובי גורי הארז"ל ומסדר כתביו לדפוס] סי' א, שיקדים הטלית קטן לפני בתי הירכיים (כן הביא שם טעם נוסף, כדי לשנות מנהג הלבשת תכריכים שמקדימים המכנסיים כנ"ל. אך כיוון שהוא ע"פ סדר בגדי כהונה צ"ע לומר כן).

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת-קודש פרשת מקץ

כ"ח בכסלו, ד' דחנוכה

* אין לזמר "הנרות הללו" בשבת¹, מלבד הסיום "על נסיון כו"².

* מי שבירך ברכת-המזון בשתי הסעודות הראשונות של השבת, ואמר 'ועל הניסים' אך שכח לומר 'רצה', ונזכר לאחר שהתחיל ברכת 'הטוב והמטיב' (אפילו אמר רק מילת 'ברוך' בלבד³) - חוזר לראש, ואומר 'רצה', אבל אין צריך להזכיר 'ועל הניסים'⁴.

שחרית. אמירת התילים בציבור בהשכמה. אחר-כך, במשך כשעה, לימוד מאמר חסידות. לאחר חזרת הש"ץ: הלל שלם, קדיש לתקבל. שיר של יום, קדיש יתום.

מוציאים שני ספרי-תורה. בראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע - מקץ. לאחר מכן, מניחים את ספר-התורה השני על הבימה ואומרים חצי קדיש. הגבהה וגלילה, ואחר-כך קוראים למפטיר בספר השני בפרשת נשא "ביום הרביעי...". הגבהה וגלילה ספר שני. הפטרה: "רני ושמחי" (זכריה ב, יד-ז). קרא הפטרה אחרת -

1) בש"פ מקץ, שבת חנוכה תשמ"ב, לאחר השיחה הראשונה, אמר הרבי "שבת זאגט מען ניט [=בשבת אין אומרים] "הנרות הללו" (נשמט מההנחה בלה"ק, אך נמצא בהנחות ה'ת' מהתוועדות זז), ומאז לא שרו זאת עוד בבית-חינוך בשבת.
2) הרבי עודד שירת 'על נסיון' פעמים רבות בש"פ מקץ - שבת חנוכה תשנ"ב ('בית חיינו' גיליון 118 עמ' 8). בשבת חנוכה תנש"א, בתחילת ההתוועדות, הפסיקו את השירה, ועודד שימשיכו לשיר, ובסופה החל זאת בעצמו (גיליון 4-5).
3) שו"ע אדה"ז סי' קפח ס"ט. סידור אדה"ז.
4) שו"ע אדה"ז סי' קפח סעיף יד. ולכאורה גם לדעתו אין איסור להזכיר. (ריכוז הדעות בנושא בס' בירור הלכה תניינא או"ח ח"א עמ' שעא).

קורא אחריה 'רני ושמחי', ואם נזכר אחר הברכות - קורא אותה בלא ברכה⁵.

המולד: אור ליום שני, בשעה 6:38 ו-3 חלקים. ממכרים החודש: ראש-חודש טבת ביום השני. אין אומרים 'אב הרחמים'.

יום התוועדות (ובית-רשאת). ובוודאי אפילו בשבתות החורף יש לחלק ההתוועדות או לסדרה באופן כזה, שיוכלו המשתתפים בה להמשיך ההתוועדות בסעודת שבת בבתיהם⁶. מנחה. אין אומרים 'צדקתך'.

יום ראשון

כ"ט בכסלו, ה' דחנוכה - ערב ראש-חודש

מוציא שבת-קודש: אין מאחרים תפילת ערבית כלי-כך כמו בכל מוצאי שבת-קודש⁷.

כשמדליקים נר חנוכה בבית-הכנסת אחרי ערבית, נוהגים להדליק לפני עלינו⁸. המדליק - יוודא שאמר 'אתה חוננתנו', ואם שכח לאומרה - יאמר תחילה 'ברוך המבדיל בין קודש לחול'. אחר-כך מבדילים.

הסדר בבית: הברלה, נר-חנוכה, ויתן לך⁹.

* הרבי מציע לתת הערב הוספה מיוחדת ב'דמי חנוכה'¹⁰.

* ביום זה הגיעו לביתם החסידים שנאסרו עם

5) לוח כולל-חב"ד.

6) אג"ק כרך י עמ' ד, ועיי"ש עמ' סט.

7) כך נהגו במניין של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

8) ספר-המנהגים.

9) ספר-השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 163, וסה"ש תשנ"ח ח"א עמ' 194 ("בליל הרביעי או החמישי". וכיוון שגר רביעי הוא בש"ק,

נשאר רק ליל מוצש"ק).

התפילין והש"ץ יאמר איזה מזמור, כדי לומר אחריו את הקדיש¹³, חצי קדיש, תפילת מוסף⁵.
"מצווה להרבות בסעודת ראש-חודש", ולכן יש המוסיפין מאכל מיוחד בסעודת היום לכבוד ראש-חודש, מלבד ההוספה לכבוד החנוכה¹⁴.

יום רביעי,

ג' בטבת, זאת חנוכה

על כל אחד ואחת לנצל את יום 'זאת חנוכה': להשלמת נתינת דמי-חנוכה (מי שטרם נתן - "לחטוף" עוד בחנוכה, וכל המקדים הרי זה משובח), וגם מי שכבר נתן - להוסיף עוד¹⁵. להשלים הפעולות ד'מבצע חנוכה', עד לתכלית השלימות¹⁶; ולעשות 'סך-הכול' מכללות העניין דחנוכה, על כל השנה כולה, להאיר את העולם כולו ב"נר מצווה ותורה אור"¹⁷. לשם כך יש לערוך התוועדות נוספת ביום זה¹⁸. יש ללמוד ביום זה את מאמר רבינו הזקן (או על כל פנים חלק ממנו) המבאר מעלת 'זאת חנוכה', והעיקר 'לחיות' עמו¹⁹.

בזאת חנוכה הורה הרבי שלא לכבות את הנרות אחר תפילת המנחה, ושיישארו דלוקים גם בצאת החנוכה²⁰.

אחרי החג:

שיירי הפתילות שדלקו ושיירי השמן שבחנוכייה (לא שבבבוק) - אם לא התנה עליהם תחילה

מאסרו הראשון של אדמו"ר הזקן בשנת תקנ"ט, ונקבע ליום התוועדות ושמחה¹⁰.

שחרית: כבימים הראשונים (הלל שלם, חצי קדיש, קוראים לכהן "ביום החמישי... מלאה קטורת", ללוי עד "בן צורישי", ולשלישי - "ביום השישי...". אשרי, ובא לציון, קדיש תקבל, 'בית יעקב' עד גמירא).

יום שני

א' בטבת, ראש-חודש, ו' דחנוכה

נוסף על 'זעל הניסים' אומרים 'עלה ויבוא'. אין מכריזים 'עלה ויבוא' לאחר 'השכיבנו', מחשש הפסק, אבל מזכירים זאת לציבור בטפיחה על השולחן. שכח לומר 'עלה ויבוא' בתפילת ערבית, ונזכר לאחר שאמר "ה" של 'המחזיר שכנתו לציון' - אינו חוזר¹¹.

שחרית - הלל שלם, ואברהם זקן, וזריה, קדיש תקבל. שיר של יום, ברכי נפשי, קדיש יתום. מוציאים שני ספרי-תורה, בראשון קוראים בפרשת ראש-חודש, כהן: "וידבר... רביעית ההין", לוי: "עולת תמיד... ונסכה", ישראל: "ובראשי חודשיכם...". בספר השני עולה הרביעי בפרשת נשא "ביום השישי...", חצי קדיש. אשרי, ובא לציון [ואין הש"ץ מסיימו בקול¹²]. יהללו. הנחת תפילין דרבננתם, קריאת-שמע, פרשיות: 'קדש', 'זהיה כי יביאך'. שש זכירות. חליצת

10 'כרם חב"ד' גיליון 4 ח"א עמ' 18. וראה שם בהמשך הדברים. ובשיחת מוצאי זאת חנוכה תשל"ד סוס"ג מבאר בזה מה שמצאנו מאמרי-חסידות שמצויין עליהם תאריך אמירתם "יום ה' דחנוכה" (כגון בהמשך 'מים רבים - תרל"ו', ראה במפתח שבסוף הספר), אף שציון כזה מופיע רק אם נאמר המאמר בשבת, ביום-טוב או במאורע מיוחד.

מעלת נר ה' דחנוכה בכלל - להאיר גם 'בחוף', כיוון שיום זה לעולם אינו חל בשבת (שם). בשיחת נר ה' דחנוכה תשמ"מ נתבאר מעלת היום, שבו לראשונה רואים התחלת הוספת האור בעולם לשיטת בית הלל יותר מאשר לדעת בית שמאי - חמשה נרות. ובלקוטי-שיחות חט"ו עמ' 545, מבאר מה שיום זה הוא ער"ח [שבד"כ הוא י"ח קטן], ומ"מ א"צ לתחנון, אלא הכל נפעל בשלימות מתוך שמחה, הן ע"י עיצומו של יום (חנוכה) והן ע"י עבודת האדם.

11 שו"ע סי' תכב ס"א, שו"ע אדה"ז סו"ס רצו.

12 כי אז יתחייב לומר ח"ק מייד, כפי שהורה הרבי - ראה 'התקשרות' גיליון תסו עמ' 15 הערה 16

13 ספר-המאמרים (ליקוט) לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב, ח"ב עמ' שטו. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"כ עמ' רפג.
14 ראה שו"ע א"ח סי' תיש וכף-החיים שם ס"ק ד.
15 'התוועדויות' תשמ"ט ח"ב עמ' 92.
16 שם עמ' 90.
17 שם עמ' 95. וראה 'התוועדויות' תש"נ ח"ב עמ' 92,88.
18 'התוועדויות' תש"נ ח"ב עמ' 92,88.
19 המאמר: ד"ה ביום השמיני - לקוטי-תורה, דרושי שמע"צ פוג, (בסופו פ"ב, מתייחס במפורש לזאת חנוכה). הגהות הצמח-צדק: אור-התורה, חנוכה (כרך ה), דף תקס"ב, א - 'התוועדויות' תשמ"ט ח"ב עמ' 86. מאמר של הרבי ליום זה - ד"ה ה"ל, ס' המאמרים מלוקט ח"ד עמ' קט (ובהוצאה החדשה לפי החודשים - ח"ב עמ' קצג).
20 יומן תשכ"ה אות קס (וכן בכ"כ שנים).

- עושה להם מדורה בפני עצמם ושורפם²¹.

חודש טבת

מצווה לפרסם את תשובת הרבי, במענה לשאלה אם לערוך חתונה [בחצי השני של רוב החודשים, וכן בזמנים מסוימים שהיה מנהגנו שלא לקיים בהם חתונה:

"הגבלות בימינו אלה בנוגע לימי חתונה - מלבד המפורשים [= בשולחן-ערוך], כמובן ופשוט - המביאים לדחיית ואיחור זמן החתונה, מביאים בכמה וכמה מקרים, בעוונותינו הרבים, למכשולים בענייני צניעות וכו' דחתן וכלה, וד"ל.

וצריך-עיון גדול ביותר: הכדאיות הן, או אדרבא?!

[ולכן עצתי בכלל - שלא לאחר זמן חתונה]²².

יום שישי

ה' בטבת - 'ידן נצח'

יום חמישי בלילה, אור ליום שישי: אם צפויה עננות מוגברת, יש לקדש את הלבנה מיד כשאפשר, גם אחר ג' ימים (מעתי-לעת) מהמולד (החל מהלילה בשעה 6:38), ואין להמתין עד אחר שבעה ימים מהמולד²³.

* זה היום בו 'ידן נצח'²⁴ באופן גלוי, לעיני כל העמים (בבית-המשפט הפדרלי), בנוגע לספרי וכתבי רבותינו נשיאינו שבספריית ליובאוויטש, בשנת תשמ"ז.

21) שו"ע ונו"כ סי' תרע"ז ס"ד. ביאור-הלכה שם.

22) 'דבר מלך' (הוצאת 'ופרצת', כפר חב"ד תשנ"ט) עמ' 65. זאת בנוסף להוראות דומות שפורסמו בנדון ב'התקשרות' גיליון קסא עמ' 18 - כל זה במקום ההסתייגות שהיתה בעבר מעריכת חופה בחודשי טבת ושבת, כמ"ש באג"ק ח"ה עמ' נב, ח"ה עמ' טז, ובפרט בח"ז עמ' פח.

23) שער-הכולל פרק לג אות ב, עיי"ש בסופו, וכן בהגהת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב על זה (בסידור תורה-אור תשמ"ז עמ' 489) ובסופה. וראה בס' 'דיני ומנהגי ראש-חודש - חב"ד' פ"ב הע' 32.

24) ראה סיפור חז"ל אודות הכרזה זו - ויקרא רבה פכ"ד, ג. משמעותה בעבודת ה' נתבארה בהתוועדויות תשמ"ז ח"ב עמ' 243.

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו הכריז על יום זה כיום סגולה ועת רצון לדורות²⁵. כמורכב יצא בקריאה קרושה להוסיף ולהרחיב את ספריית אגודת-חסידים חב"ד ליובאוויטש, וכן לייסד ספריות תורניות ציבוריות ולהרחיב גם את הספרייה הפרטית של כל אחד ואחד, במיוחד של ילדים ב'בית חב"ד' הפרטי שלהם, בספרי רבותינו נשיאינו ובספרי קודש בכלל.

מדבריו במעמד השמחה: "כמו בעת מאסרו וגאולתו של רבנו הזקן, הרי בעל השמחה והגאולה למד מכל האירועים הוראות בעבודת ה', ואחת המסקנות שלו היתה להוסיף ביתר שאת בהפצת המעיינות חוצה. לאור כל זה ברורה ההוראה האלוקית הנצחית בקשר לאירוע הנוכחי, שדווקא מן הטיעונים וההאשמות כאילו אגודת-חסידים חב"ד, כולל הספרייה שבה נמצאים הספרים וכתבי דא"ח, איננה בשימוש עבור הפצת המעיינות חוצה, הרי דווקא מטיעונים אלו יש ללמוד עתה להגביר עוד יותר את הפצת תורת רבנו ולימודה ביחיד וברבים מתוך שמחה עצומה והתלהבות, שמחה פורצת כל גדר"²⁶.

מההוראות ('אבן הבוחן' דנצחון הספרים) דיום זה: להוסיף בקביעות עיתים לתורה, כולל ובמיוחד לימוד ברבים, ולכל לראש - לימוד [משניות, ועל דרך זה בספרים שנפרדו] המביא לידי מעשה, עד ללימוד ההלכות ברמב"ם ושו"ע ונו"כ ועד לפנימיות התורה, ולעורר רבים לזה²⁷.

25) בסיום חזרת הש"ץ ביום זה (בשנת תשמ"ז), החל הש"ץ (הרה"ח ר' זאבי-יחזקאל שי' הכהן כץ) לומר קדיש. הרבי הביע תמיכה על כך, ונענה שיש (ואכן היה) חתן בבית-הכנסת.

26) תקציר - ע"פ 'ימי חב"ד'.

בשעתו נמשכה השמחה שבעת ימים, כאשר בכל יום היה הרבי אומר שיחה מיוחדת. בשיחת ש"פ יגש אמר בין השאר: "יש להכריז ולפרסם שבימינו אלה נמצאים אנו בזמן (ומקום) מיוחד, אשר, לא נותר בו אלא עניין אחד ויחיד - וחיוב אדם לומר בלשון רבו, כלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר: 'עמידו הנן כולכם, לבניין בית-המקדש העתידי בביתא דוד מלכא משיחא!' (התוועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 203).

השיחה האחרונה, אור ל"ב טבת, הוקדשה להצעות להכנות לקראת יו"ד שבת, לכל אנ"ש ולכל ישראל, אנשים נשים וטף, ביניהן הוספה בתורה ובצדקה, כולל בהפצת המעיינות חוצה, עריכת 'בחינות' ע"י 'עשה לך רב' של כל אחד ואחת מדי עשרה ימים, ודיווח מלא עליהן לרבי (שם, עמ' 236).

27) 'התוועדויות' תשמ"ח ח"ב עמ' 164-174. סה"ש תשנ"ב ח"א עמ' 211-212.



המקבל את הספר תיכף ומיד בצאתו לאור. וכן לקיים מנהג ישראל לתת מתנה לחתן-ש"ס, ולכלה - סידור 'קרבן מנחה' (ובימינו אלה - ספרי הלכה בעניינים השייכים להנהגת הבית "בלשון ברורה ודרך קצרה" בלה"ק, או מתורגם לשפת-המדינה), וכל המרבה הרי זה משובח. וכן לתת ספרי קודש כמתנה, גם לילדים, לקראת שמחה פרטית או יום-טוב²⁸.

רכישת ספרי קודש - שיהיו בכל בית יהודי פרטי, וגם בחדר האוכל, ספרי יסוד (נוסף לחומש, סידור, תהילים, ובבית חסידי - גם ספר התניא וכו') כולל ובמיוחד ספרי הלכה למעשה בחיי יום-יום, שילמדו בהם לעתים קרובות. וכן שלכל ילד וילדה יהיו ספרי קודש משלהם ("תניא קטן"), בחדרם, ויסבירו להם שלא יחששו מקריעה ברוב השימוש, כי אז אדרבה יקנו להם ספרים חרשים ומהודרים עוד יותר. וכן לדבר עם המו"לים ומוכרי הספרים על הנחה מיוחדת לרכישתם, וכל הזריז בכל זה הרי זה משובח, כולל גם על-ידי הזמנה מראש כ'מנוי' ("פרענומעראנטן")

28) 'התוועדויות' תשמ"ח שם עמ' 171-173, תשמ"ט שם עמ' 103. סה"ש תשנ"ב עמ' 227, 360, 488.

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש